

Kangal Camiasının Yarışma ve FCI Macerası

Kangal Köpeği hepimizin bildiği gibi geçmişi yüzyıllar öncesine dayanan, anadolu insanının sürülerini, ailelerini ve malını koruması için yanında bulundurulmuş ve bu amaç için geliştirilmiş bir ırktır. Görevini halen yapan sayılı çoban köpeği ırklarından biri olarak köpek dünyasında özel bir yeri vardır. Ancak bu köpekler günümüzdeki diğer safkan ırklar gibi kayıt sistemi altına alınmadığından, resmi yazılı verilere sahip değildirler. Özellikle son yüzyılda avrupadaki safkan ırk köpeklerin soy ağacı takipleri ciddi bir şekilde yapılmaktadır.

Bu köpekleri uluslararası anlamda tanıtmanın yolu FCI dan geçtiği ufak bir araştırmada bile anlaşılıyordu. Irk standardı olmalı, soy kütüğü tutulmalı ve ırkın kabulü için gereken tanıtımlar yapılmalıydı.

Öncelikle kinoloji ile ilgili bir federasyon kurup köpekleri kayıt altına alabileceğimiz bir veri tabanı oluşturuldu (Köpek Irkları ve Kinoloji Federasyonu). Bu federasyon sayesinde ilk adım atılmış oldu.

KIF, FCI ile bağlantıya geçip kontrat üye, devamında yarı üye son olarak ta 2017 yılında FCI tam üyesi olmuştur. FCI bağlantısı sağlandıktan sonra önce Kangal Köpekleri ırk standardı için Sivas ve çevresinde çalışan köpeklerle ölçümler yapıldı ve ırk standardı oluşturuldu. Devamında Kangal kayıtları hızlandı ve ırk standardı yarışmalarına girebilir hale geldiler. Bu dönemde standart ile ilgili birçok tartışmalar çıktı. Bu tartışmaların başlıca konusu köpeklerin küçüldüğü üzerineydi. Burada problemlerden biri de köpeklerin nasıl ölçüldüğünü bilmeyen insanların kendi ellerindeki köpekleri olduğundan çok daha büyük sanmalarıydı.

Bu tartışmalar günümüzde de bitmemekte çünkü asıl sorun köpeklerin küçülmesi değil, ticari kaygılar ve duygusal yaklaşımlardır. O köpeklerin iş yapamayacağı üzerine birçok tartışma yaratıldı. Halbuki bu itiraz eden kişilerin ellerindeki birçok köpek sürüde çalışmaktan uzak, kafeslerinde kendi beğenileriyle üretmeye devam ettikleri köpeklerdi. Aksaray malaklısı ve anadoludaki diğer köpekler ile melezlemeler köpekleri büyütüyor ancak kangallıktan uzaklaştırıyordu.

Bu memnuniyetsiz kişilerin bazıları köpek dövüşünün de içindeydiler. Kangal köpeğinin başkalaştırıldığı ithamları ilk yarışmalardan günümüze bazı çevrelerce devam etmiştir.

Gelin hep birlikte hangi kökenden gelen köpekler yarışmalarda dereceler kazanmış kısa bir zet olarak görelim.

Kangalın ilk defa kalabalık bir şekilde yarıştığı 2011 Silivri yarışması;

Yetişkin dişi Cancan Sahibi Ferit Köse reticisi Sivas Kangal'dan Mehmet Gökay.

Yetişkin erkek Zeus Sahibi Serdar Kartal. Sivas Kangal Tersakan mezzrasından Kangal ailesinden hediye gelen bir köpek. Anne ve babasını Kanber Selvi yine kendi köpeği olan Ralli ve Boris olduğunu tahmin etmektedir.

Veteran erkek birincisi Kıvrak. O dönemde Ali Polat'ın elinde olan Kıvrak ömrü boyunca birçok el değiştirmiş sürüde çalışmış, çok meşhur bir köpekti.

Veteran dişi birincisi Apaçi. Barış Çiçek'in sahibi olduğu Apaçi yine kangalın köylerinden gelme, oldukça iyi bilinen bir iş köpeğiydi.

Diğer dönemlerdeki yarışmalarda Barış Çiçek'in Panterlerden Yahşi isimli dişi birçok birincilikler almıştır. Aynı dönemde Ümit Taşdelen'in yarışmaya getirdiği Altınyayla'dan Kadir Yücegöğ'ün Tomruk oğlu Piton isimli köpeği ırkının en iyisi ve tüm ırklar arası en iyi ikinci genç köpek ünvanını aldı.

TrCH Yahşi Barış Çiçek ve Piton Ümit Taşdelen

Bu dönemlerde Bilal Çağlar, Ferit Köse, Yasin Elbaş İstanbul'dan; Behçet İsmihan, Fuat Erdoğan, Satılmış Güneş, Kanber Selvi, Mustafa Kılıçvuran gibi Sivas ve Kayseri'den gelen köpek sahiplerinin Sivas ve çevresinden getirdikleri köpekler ile veya o gelen köpeklerin yavruları ile yarışmalarda dereceler elde ettiler.

Kanber Selvi'ye ait Asi

İlerleyen dönemde Ege bölgesinde de başarılı köpek sahiplerimiz ve yetiştiricilerimiz oluşmaya başladı.

İstanbul'dan Cevahir Sağır Bursa'dan Arif Yener, İzmir'den Levent Yıldız, Devrim Arslan, Haktan Çevik ve Tolga Kurban gibi köpek sahipleri yarışmalarda dereceler elde etti. Hatta başarılarında devamlılık sağlayıp Türkiye şampiyonları da çıkardılar.

Levent Yıldız'a ait TrCH Avcı ve Tolga Kurban'a ait TrCH Aslan

Halen yarışmalarda başarılı olan köpekler ya sürülerden gelen köpekler ya da onların yavrusu oluyorlar. Hatta Sivas'taki yarışmada gençler birincisi olan Serdar Bahar'a ait köpek Levent Yıldız tarafından Sivas'tan gelen köpeklerle üretilip Sivas'a geri dönen yavru olmuştur. Yine Sivas yarışmasında kazanan köpekler sürülerde çalışan köpeklerdi.

Levent Yıldız'a ait Kartal Hasan Battal ve Zehir

Kazanan köpeklerin yüksek bir çoğunluğu çalışıp çalışmadığına gözetilmese de, sürülerinde başarılı olan köpekler olmaktadır. Bunun sebebi de iyi bir iş köpeğinin doğal olarak doğru bir anatomik yapıda ve çalışan köpek kondisyonunda olmasıdır.

Cancann Bahçesinden Cansın Kadıköy CAC gençler kategorisi. Sahibi Cengiz Akkuş üreticisi Ferit Köse

İrk standardındaki temel kaygı ırkın aslını korumaktır. Unutmamalı ki bu köpekler öncelikle bozkırdaki sürüleri koruma köpekleridir. Bu nedenle o coğrafyaya en uygun yapıda ve ebatta ve geleneksel tipte kalması önemlidir.

Arhan Levent Yıldız 2 defa tüm ırklar arası yarışmanın en iyisi (BiS) oldu

Yarışmada köpek seçen hakemlerin en iri veya en agresif köpek seçme gibi bir kaygısı olmamaktadır. Çalışıyor olsun veya olmasın bir hakem karşısına gelen bir Kangal'a baktığında sürüde çalışabilecek bir görüntü vermesini bekler.

Bir yarışma hakemi her zaman ırk standardına sadık kalmalı, değerlendirmesini ve seçimlerini kişisel beğenilere göre değil, ırk standardı ve o ırkın kullanımına uygun şekilde yapmalıdır.

Ümit Taşdelen'e ait Yaşlı dişi Sivas'ta oldukça beğenilen bir dişi idi.

Kangal köpeklerinin üretimi kayıtlı ve kayıtsız olarak günümüzde devam etmektedir. Kayıtlı olan üretimlerin ebeveynleri en az bir defa hakem kontrolünden geçtiği için hatalı üretim sayısı nesiller ilerledikçe azalmaktadır. Korunması istenen özellikleri daha sağlıklı bir şekilde yavrulara aktarmaktadırlar.

Soy kütüğünden bağımsız üretimler doğal olarak üreticinin dışında bir kontrol mekanizmasına sahip olmadığı için ırk standardına uymayan, tipten uzak ve/veya sağlıklı yavru çıkma ihtimaline daha açık olmaktadır.

Fatih Çokcan

Aralık 2018